

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana, Poljanska c. 12, poš. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 225 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 16.

Sreda 23. februarja 1927.

Leto II.

Po dejanjih bomo sodili.

Ze zadnjič smo kratko omenili izjavo novega ministra za socialno politiko, dr. Gosarja, o njegovem socialno političnem delu v bližnjem času. Dr. Gosar je izjavil, da smatra za svojo najnujnejšo nalogo akcijo za ublažitev brezposelnosti. V tem pogledu pričakuje, da bo že izvedba gospodarskega programa vlade pripomogla k zaposlitvi naših delavcev, od svoje strani pa bo ukrenil potrebno, da se v najkrajšem času mobilizira ves oni denar, ki je bil zbran za brezposelne. Ta denar se bo porabil v produktivne namene, v prvi vrsti za zgradbo malih delavskih stanovanj. Poleg tega se bo ta denar porabil tudi za posredovanje dela in za direktno podpiranje brezposelnih delavcev. V to svrhu bo izdal poseben pravilnik, na katerem je delal že njegov prednik. Delal bo nadalje na reorganizaciji in izboljšanju delavskega zavarovanja in sicer v smeri, da se tudi lokalnim organom zavarovanja nudi večja prilika samostojne iniciative in odgovornosti. Zaščita delavcev, kakor se je dosedaj izvajala, je bila nezadostna in nepopolna: ministrstvo za socialno politiko bo skušalo v najkrajšem času korigirati in izpopolniti to zaščito, zlasti kar se tiče inšpekcij dela, ki morajo izvrševati vse one inšpekcijske naloge, za katere so bile ustanovljene. Važno je istotako vprašanje otroške zaščite. Na tem polju potrebujemo resnega dela in je treba v to svrhu odkazati večja denarna sredstva, da bodo otroci in mladina boljše zaščiteni. Tudi izseljeniško službo treba ohraniti in ne popolnoma ukiniti, kakor to določa novi proračun. Ministrstvo za socialno politiko bo zato skušalo ohraniti izseljeniške komisariate v inozemstvu, ker je izseljevalni proces pri nas še v razvoju in je treba naše izseljenike toliko bolj ščititi in podpirati. Glede invalidskega vprašanja bo delal za tem, da se nerešeni invalidski predmeti, katerih je okoli 40 odstotkov, čimprej rešijo, in čeprav je bil kredit za invalide reduciran, upa, da mu bo mogoče popraviti prejšnje težke pogoje. Glede stanovanjskega vprašanja je pa novi minister povdarjal, da se ga more rešiti le potom zidanja novih stanovanj, vse drugo da so le paliativna sredstva, ki dosti ne pomagajo.

Novi minister za socialno politiko je torej v tej svoji izjavi podčrtal predvsem brezposelnost, stanovanjsko krizo, izvedbo socialnega zavarovanja, delavsko zaščito in zaščito izseljenikov. Glede zaščite brezposelnih se je minister obvezal mobilizirati oni tridesetmilijski fond, ki je bil v to svrhu nabran. Ne bomo sedaj dosti razpravljali o tem, če je povsem pravilno, da se vporabi fond, ki je bil zbran za direktno podpiranje brezposelnih, v gradbene svrhe. Načelno bi bilo pravilno, da se ta fond vporabi za one svrhe, za katere je bil po finančnem zakonu zbran. Vendar nam je v današnjih prilikah že to nekaj, če se ta fond vsaj v tej drugi obliki vporabi za pobijanje brezposelnosti in posledic, ki iz te grozne in predolgotrajne brezposelnosti izvirajo, in da se obenem ublaži stanovanjska beda. Vendar moramo pripomniti, da če tudi minister za socialno politiko

vporabi v resnici čimprej ves ta fond, ne bo mogel s tem še izdaleka rešiti izdatno stanovanjsko bedo. Mi moramo tudi ob tej priliki ponovno insistirati na tem, da se končno uresniči obljuba, priznana v ustavi in v zakonu o zavarovanju delavcev, da se izvede zavarovanje brezposelnih delavcev, kakor to delajo vse ostale, količnik moderno urejene države. Povdarjati moramo nadalje, da je treba tudi v pogledu pobijanja stanovanjske bede večje in izdatnejše podpore od strani države in to v finančnem in v upravnem pogledu.

O reorganizaciji bolniškega zavarovanja se je gospod minister deloma določno, deloma nedoločno izjavil. Ako je imel pred očmi potrebo, da se socialno zavarovanje izpopolni z zavarovanjem za slučaj starosti, osemoglosti in smrti, kakor bi že zdavnaj moralo biti, tedaj soglašamo v celoti s predmetno izjavo. Če naj pa beseda o reorganizaciji pomeni zamenjanje dosedanjega radikalnega, demokratskega in radičevskega vpliva na socialno zavarovalne zavode, z drugim strankarskim vplivom, bi morali smatrati to za enako nepravilno, kakor je bilo nepravilno dosedanje postopanje.

Glede zaščite delavcev je dr. Gosar izjavil, da je bila dosedanja zaščita nezadostna in nepopolna in da je treba tudi sam zakon primerno korigirati. Soglašamo. Naša želja v današnjih razmerah pa je, da se zaenkrat vsaj uveljavi zakon, kakor je, da se vsaj v njegovem duhu — čeprav je nepopolen — dela in postopa. Kajti dosedaj je bilo v praksi tako, da zakona o zaščiti delavcev v naši državi nimamo. Ko slišimo besedo o korekciji zakona o zaščiti delavcev, se vedno bojimo, da ne bi korekcija izpadla bolj v korist delodajalcev, kakor delojemalcev. Zato vidimo raje, da se takoj in v celoti uveljavi vsaj ta zakon, ki ga že imamo.

Gospod minister za socialno politiko je govoril tudi o izseljeniški službi in o podpiranju izseljenikov vobče. Na žalost moramo konstatirati, da se je v naši državi izseljeniška zaščita škandalozno zanemarjala, čeprav je naš eksport živega ljudskega blaga silno visok in smo morda baš zaradi tega našega eksporta še najbolj poznani po svetu. Zato nas toliko bolj veseli, da je minister za socialno politiko odločno povdaril potrebo zaščite naših izseljenikov v inozemstvu. V tem oziru si dovoljujemo opozoriti ministra na oni takozvani »izseljeniški fond«, ki stoji pod upravo njegovega ministrstva in ki se nam zdi silno tajinstvene prirode. O tem fondu vemo le toliko, da obstoji, da ga je za nekaj desetmilijski milijonov, da se o njem šušlja, da služi za nakupovanje avtomobilov, podplačevanja strankinih agitatorjev itd., ne ve se pa, ali se je iz tega sploh izdalo počene pare za zaščito izseljenikov in repatriacije naših državljanov v tujini. Ve se, da je bila svoječasno izdana neka naredba, po kateri bi se moralo točno upravljati ta fond, ve se pa tudi, da je bila ta naredba preklicana, čim se je zaznalo, da znaša ta fond čedne milijončke.

Dr. Gosar bo napravil koristno delo, če bo odkril tajnosti tega tajinstvenega fonda, če bo izdal posebno uredbo o organizaciji izseljeniške

službe in če bo vpostavil »izseljeniški svet«, kakor je bil v prejšnjih uredbah predviden. In če v ta »izseljeniški svet« pozove tudi zastopnike delavskih zbornic, če omogoči kratkoma zvezo med emigranti in domovino in pretvori izseljeniške komisariate v tujini iz birokratskih sinekurnih služb v žive organe dela v korist naših emigrantov, bo napravil dobro delo.

Kar smo rekli doslej o omenjenih vprašanjih, to velja tudi za za-

ščito dece in mladine in zavarovanja invalidov, kakor tudi za vsa druga vprašanja na področju socialne politike. Naj minister za socialno politiko ukrene vsaj toliko, da se bosta na vseh poljih in v pogledu vseh večjih in manjših socialno političnih vprašanj, izvajala striktno zakon in predpis, pa bo kmalu v pogledu socialne politike in socialne zaščite boljše, nego je bilo doslej.

Kdaj bomo imeli močan delavski pokret.

Vsi delavci, vsi pravi socialisti, oziroma tisti, ki so v srcu in duši prepričani, da je močan delavski pokret potreben, žele in zahtevajo, da delavski razred nastopa v svojem boju enotno. S kakšno lahkoto je bil razgnan delavski pokret, to vemo še vsi. Tem lažje se je takrat izvršilo to proketo delo, ker je buržuazija, ki je bila še slabo organizirana, razkol pospeševala z agitacijo, časopisjem in tudi denarjem v svoj prid.

To je bila bridka šola za socialiste in delavski razred sploh.

Razpoloženja, ki je takrat šlo za tem, da se vse razdere in raztura, vsaj med zavednimi socialističnimi delavci, ni več. Danes noben delavec ne reče več, le dajmo se mesariti med seboj, ampak vsak, ki se le nekoliko zaveda svojega razrednega položaja, pravi, da je socialno politični in razredni boj mogoč edino le, če delavstvo samo, to je vsi tisti, ki pripoznavajo socialistični program in se zavedajo krivic, ki jih nalaga proletarskemu razredu kapitalistična družba, strnejo svoje sile v enotnem razrednem boju.

Nedvomno je v tem pogledu naša Socialistična stranka Jugoslavije storila vse, kar pospešuje ojačenje delavskega pokreta ter bo hodila tudi v bodoče isto pot. Naša stranka je razredna, je absolutno neodvisna od vsakršnih vplivov buržuazije in ima namen voditi razredni boj, poglobiti socialistično prepričanje ter s tem ustvarjati poleg boja za socialne in politične pravice tudi temelj za novi družabni red; kajti

brez novega svetovnega naziranja o ureditvi družbe tudi ni nove družbe.

Bojno polje, vzgojno delo Socialistične stranke je torej tako široko, tako ogromno, da lahko najde v njem prostora ves socialistično razredni proletarijat. Vsak delavec, ki ima resno voljo, bojevati se v vztrajnem in ofenzivnem političnem in gospodarskem boju ima v naši stranki dovolj prostora, dovolj prilike.

Marksistični delavci, socialisti, torej nimajo prav nobenega razloga, če se odtegujejo aktivnemu sodelovanju. Ni tu krivo pomanjkanje zavesti, ni tu vzrok politika ali taktika stranke; ne, vse to so prazni izgovori, ki imajo svoj izvor ali v komoditeti ali pa v lahkovernosti za razne blebetavosti, predsodke in drugo tako ropotijo, ki z načeli razrednega boja nima nič skupnega.

Močan delavski pokret bomo torej dobili takoj, ko delavstvo pokaže resno voljo s tem, da se priključi naši stranki, jo podpre in v njej sodeluje.

Ne gubimo časa, hitimo! Zavedajmo se, da nas čakajo težke in še težje socialne in politične borbe. Razmeroma malo imamo pravega proletariata v državi, zlasti industrijskega, zaradi tega ne smemo zamuditi niti trenutka, da nas razvoj, zgodovina in važni dogodki ne preliče. Le z aktivnostjo bomo ustvarili enoten, zdrav, čist in močan socialistični pokret, ki ga vsi delavci že tako nestrpnost in z vso iskrenostjo pričakujemo in zahtevamo.

Pomen Kitajske revolucije za socialistično gibanje.

Kitajska revolucionarna armada se približuje Šangaju. Stotisoči beguncev in portzenih vojakov sovražnih, v službi evropskih kapitalističnih velesil stoječih armad, preplavlja največje kitajsko pristaniško mesto. Pred Šangajem se obenem zbirajo vojaške sile evropskega imperializma; angleške vojne ladje z evropskimi in indijskimi četami, ameriške, japonske, francoske in italijanske križarke in topničarke, medtem ko se tudi evropski del mesta mrzlično pripravljajo na obupno obrambo pred kantonskimi četami. In kakor, da bi hoteli dalekosežni pomen dogodkov še bolj podčrtati, je delavstvo v Šangaju stopilo baš te dni v stavko in s tem pričelo svojo polno solidarnost s kantonsko vlado. S tem pridobiva kitajska nacionalna revolucija še bolj proletarski karakter. Borba kitajskega ljudstva za svojo nacionalno osvoboditev, je obenem borba proti mednarodnemu kapitalističnemu izkoriščanju.

Če uvažujemo, da je bilo leta 1924 na Kitajskem šele 2000 strokovno organiziranih delavcev, in da je to število leta 1926 poskočilo na 218.700, je to lep napredek, vendar je pa še vse premalo, da bi mogli govoriti o nekem resnem in organiziranem socialističnem gibanju kitajskega proletariata. Kar vodi kitajske delavce v boj proti evropskemu velekapitalizmu je bolj instinktivni odpor brezmejno izkoriščanih proti svojim izkoriščevalcem. Zato ne moremo smatrati kitajske revolucije za socialistično revolucijo. Saj niso tudi za tako revolucijo še dani v Aziji objektivni pogoji. Industrijsko razvit je v stvari le oni del Kitajske, v katerem se je placiral baš evropski velekapital. Poleg teh industrijskih krajev, je na Kitajskem še ogromno sveta, ki živi v skrajno primitivnih razmerah. Zato smo na Kitajskem še vedno zelo daleč od pravega razrednega socialističnega gibanja. Vendar je ta revolucija velikega pomena za razredni boj pro-

Pridobivajte naročnike za „Delavsko politiko“!

letariata proti kapitalizmu, ker mora nacionalni zavesti kitajskega ljudstva slediti socialna zavest, in drugič, ker bo evropski imperializem in ekspanzionizem, evropska kapitalistična reakcija vobče, z zmago kitajske revolucije smrtno ranjena.

Kitajsko ljudstvo je že prej skušalo spoditi svoje zunanje tlačitelje, tako ob priliki znane strahotne bokerske vstaje pred dvajsetimi leti. To vstajo so takrat evropske velesile, z Nemčijo na čelu, krvavo udušile. Toda med besnim in brezcilnim tedanjim bokerskim uporom, in današnjo, čeprav še ne socialistično revolucijo, je vendar velika razlika, je znaten napredek v duhu modernega družabnega procesa. Med bokerskim gibanjem in nacionalnim gibanjem Kuomintang — kitajske organizirane ljudske stranke — je ogromen korak naprej. Kuomintang je po evropskih vzorih organizirana stranka z določenim programom in ciljem, ki ga dosledno in zavestno zasleduje. Svetovni dogodki zadnjih desetletij so globoko uplivali tudi na duhovni, družabni in politični razvoj Kitajske. Ruska revolucija, revolucije v centralni Evropi, probujanje kolonialnih narodov, vse to je globoko delovalo na kitajski mentalitet in močno pospešilo latentno stremenje po osvoboditvi nekdanj samosvoje in mogočne Kitajske države.

Kitajska revolucija ima nadalje svoj veliki pomen tudi v tem, da na-

stopa takorekoč kot predstraža probujajočih se kolonialnih narodov. Baš zadnje dni se je vršil v Bruslju kongres kolonialnih narodov, ki je zgovorno pokazal, kako močno je osvoboditveno gibanje v vseh kolonijah evropskega imperializma. Ne vstajajo le kitajska plemena, združujejo in upirajo se tudi indijska in afriška plemena — ves vgnjeteni svet kolonialnih sužnjev se dviga proti mednarodnim eksploaterjem!

Na Kitajskem se ruši nadoblast evropskega imperializma na svetu — zmaga kitajske revolucije odpira novo dobo v človeškem razvoju.

S probujanjem kolonialnih narodov na eni strani, z naraščanjem socialistične zavesti in dnevno poostrejšo razredno borbo med evropskim proletariatom, na drugi, je evropski kapitalistični imperializem prišel med mlinske kamne dveh velikih revolucij, ki ga bodo strle.

S končno bitko za Šangai se odločuje usoda južne Kitajske in obenem usoda imperializma v kolonijah in doma. Razumemo tedaj divje pore angleške konservativne vlade, da ohrani svoje posestno stanje na Kitajskem, razumemo pa tudi ves pomen in veličino stališča, ki ga je zavzel angleški proletarijat proti izkrcaju angleških čet na Kitajskem in proti davljenju Kitajske revolucije.

Kapitalizem mora propasti, ker ima proti sebi lastne in tuje narode.

rani komunisti osnovali nato svojo posebno stranko, ki so ji dali ime »Stranka za zbiranje delavcev« (»Arbeidernes Samlingsparti«). Pa to ne moti, kajti z zedinjenjem obeh velikih delavskih strank je tudi na Norveškem vpostavljen stanje, kakor je skoro povsod v ostalih državah: poleg velike in skupne socialistične stranke, mala, slabotna komunistična strančica.

Nova zedinjena stranka ni še sklenila svojega pristopa k socialistični Internacionali, vendar je predsednik socialno demokratske stranke sohr. Nilsen izjavil že na samem kongresu, da s sigurnostjo upa, da se bo nova zedinjena stranka našla kmalu v krilu organiziranega mednarodnega delavstva, v krilu socialistične Internacionalne.

Delavski zakon kantonske vlade.

Delavski zakoni, ki jih je vzpostavil politični department province Hupeh, katere glavno mesto je Hankov, pove, zakaj so kitajski delavci navdušeni za nacionalistično vlado.

Otrokom pod dvanajstim letom je prepovedano delati v industrijskih podjetjih. Žene in otroci pod petnajstim letom ne smejo delati po devetih zvečer v tovarnah. Opravljati tudi ne smejo nobenega nevarnega dela. — Minimalna mezda je trinaest dolarjev na mesec, ali štirikrat tako visoka, kot jo plačujejo podjetniki v Šangaju. Delavci ne smejo biti odslovljeni, ako ni unija v to privolila. Teden ima šest delovnih dni, a mezda se izplača za sedem dni. Maksimalni delovnik znaša deset ur na dan.

Vsi podjetniki priznajo delavcem pravico do organizacije in skupnega pogajanja. Uvedena je odškodnina za poškodbe. Vdove dobe za smrtno ponesrečenim soprogom na delu

skozi šest let pokojnino. Ustanovljeno je obvezno razsodišče za reševanje spornih zadev med podjetniki in delavci. Podjetniki morajo plačevati podporo brezposelnim delavcem, ako pa podpore ne morejo izplačati, se morajo obrniti za pomoč na lokalno vlado.

Delavci se ne smejo vmešavati v tovarniško upravo, ampak oni lahko protestirajo proti odredbam, ki so škodljive za delavce. Na take pritožbe mora podjetnik odgovoriti v teku 48 ur.

Kitajski delavec, takozvani »kuli«, je bil do revolucije brezpraven rob. Vsak je imel pravico ga obrcati in osuvati, pritožiti se ni mogel nikamor. Nove odredbe za zaščito delavstva imajo privlačno silo na delavstvo, ki se povsod izraža za kantonsko vlado, kajti take pravice so bile na Kitajskem za delavce pred revolucijo nepoznana reč.

Zedinjenje norveškega proletariata.

Zedinjenje norveškega delavstva, o katerem smo v našem listu že pisali, je bilo na kongresu, ki se je vršil 30. januarja tl. v Oslu, definitivno zaključeno. Kongresu je pristostvovalo 883 delegatov, ki so zastopali 76.000 članov. Kongres je glasoval v veliki večini za zdržitev socialnodemokratične stranke z delavsko stranko. Misel zedinjenja vsega razrednega delavstva v Norveški je našla od vsega začetka močan odmev v proletarskih vrstah, in bo sedaj norveški delavski pokret pridobil še več na uplivu in na številčni moči, kakor doslej, dasi sta že doslej obe norveški delavski stranki predstavljale vsaka zase veliko moč. Delavstvo v Oslu je na dan kongresa priredilo imponantne manifestacije za zedinjenje, čeprav je baš na dan kongresa razsajalo na Oslu strahovito neurje. Proti temu zedinjenju so bili samo oni komunisti, ki so se ravnali po direktivah iz Moskve. Ker so imeli pristop na kongres tudi sindikalne organizacije, so komunisti skušali vtihotapiti na kongres skozi ta vrata svojega trojanskega konja. Svojim članom v sindikalnih organizacijah so zaukazali, da naj se puste voliti za delegate na kongres, na kongresu pa naj nastopijo proti

zedinjenju. Te svoje direktive so tudi objavili, kar je pa izzvalo med delavstvom silen odpor. Delavstvo je tako taktiko v ogromni večini obsodilo. Še celo med samimi komunisti so nastale vsled tega hude difference, in je bilo med njimi število zedinjašev vedno večje. V samem izvršilnem odboru komunistične stranke se je izjavilo 8 članov za zedinjenje. Večina teh so bili takoj izključeni iz komunistične stranke, med njimi tudi predsednik norveške parlamentarne komunistične frakcije **Stoestad** ter tajnik frakcije **Monsen**. Umakniti se je moral iz svojega mesta tudi urednik komunističnega lista **Olaf Larsen**, ker se je bil tudi izjavil za zedinjenje. Komunisti so skušali na vsak način razbiti kongres zedinjenja s tem, da so poslali nanj takozvane »svobodne delegate«, ki jih je pa kongres odklonil, ker se je od vsega začetka postavil na stališče, da imajo na kongresu odločevati samo oni delegati, ki so za zedinjenje. Komunistom se je samo dovolilo, da prečitajo na kongresu resolucijo komunistične stranke o zedinjenju. Ker so socialisti in levičarji (Delavska stranka) glasovali kompaktno za zedinjenje in se je s tem ustvarila enotna stranka, so razočar-

Dnevne novice.

V Celju se je vršil sestanek ožjega in širšega odbora SLS, na katerem se je razpravljalo o delovanju slovenskih oblastnih skupščin. Sklenilo se je na tem sestanku, da bosta obe oblastni skupščini — ljubljanska in mariborska — nastopili kolikor mogoče enotno in se bo delalo tudi na tem, da bo uprava obeh skupin čim enotnejša. V to svrhu se bo izbral skupen izvrševalni odbor. Poslanske dnevnice se bodo določile šele potem, ko bodo oblastni odbori prevzeli vse posle. Oblastna odbora bosta štela po pet članov. Predsednik oblastne skupščine bo obenem predsednik oblastnega odbora. SLS smatra oblastne skupščine za svojo absolutno domeno in zato sklepa in ukrepa po svoji mili volji.

Vest iz delavskega pokreta. »Narodni dnevnik« je prinesel vest o nekakih dogovorih med posameznimi skupinami delavskega pokreta. Ni nam sicer znano odkod dobiva poročila »Narodni dnevnik«, vsekakor pa izjavljamo, da bomo o teh stvareh informirali naše pristaše v svojem listu, čim bodo na točki, da lahko razpravljamo o njih.

Akcija proti Maksimoviću razburja precej beograjsko politično javnost in zlasti radikalno stranko, v kateri ga tudi nimajo vsi posebno radi, kjer se pa dela vendar na tem, da se ga reši. Opozicija bo v narod. skupščini izglasovala Maksimoviću nezakupnico, in če ne bo vladna večina v celoti glasovala zanj, bo moral demisionirati. Tako izgleda, da bodo morali klerikalni poslanci s svojimi glasovi rešiti tudi Maksimovića, kakor so že rešili tudi Rade Pašića.

Bančni zavodi so na vprašanje, da-li niso obrestni na izposojene svote odločno previsoke, odgovorili, da se je obrestna mera v resnici visoka, da pa ne more biti nižja, ker so socialno politične dajatve za zaposleni personal in davčne zahteve vlade tako visoke, da naše siromašne banke komaj zmorejo vse izdatke in da se v današnjih razmerah o kakem znižanju obrestne mere ne more niti govoriti. Modro so se odrezale naše banke, zlasti zato, ker so previdno opustile povedati, koliko si vzlic ogromnim omenjenim dajatvam lahko vsako leto razdelijo na dobičku, na tantijemah in na siromašnih plačah svojim

R. GOLOUH:

Kriza.

Socialna drama v petih slikah.

(Dalje.)

Prvi delavec: Čudni so ti razpleti. Stvar je sedaj na primer taka, da so bili časi, ko smo štrajkali in razbijali, še samim podjetnikom ljubši kot današnji . . .

Drugi delavec: Pri moji veri, in tudi delavcem so bili prijetnejši. Si vsaj vedel, čemu si še na svetu. Ti pa vzdihuješ po oni obletnici kot po sodnem dnevu! Le piši o njej v listu, če ti je toliko od tega. Škode ne bo nobene. Privoščimo siromakom malo utehe. Kaj bi tudi pisal vedno le o križevi poti našega brezposelnega delavstva, saj imajo te strašne brezposelnosti sami dovolj. Takrat so se stavke končale, še predno so se pravzaprav začele, zadnje čase pa imamo kar letoletne splošne stavke po vseh obratih in tovarnah in po vsej državi, pa se ti za take malenkosti niti policija ne zanima, kaj še vlada, ali pa časopisje, ki je prej toliko pisalo in pisalo o škodi, ki jo delavske stavke povzročajo mlademu narodnemu gospodarstvu in mladi narodni državi . . .

Prvi delavec: Sedaj je na dnevnem redu kriza. Prej je bil sodni dan in je bila revolucija in

so nam obesili na vrat uradne in neuradne čuvarje države, sedaj je pa kriza in je vse v redu. Sedaj smeš pohajati tedne, mesece in leta, vladi in njenemu narodnemu gospodarstvu se nikamor ne mudi. Je kriza . . .

Drugi delavec: In je ta kriza rodila čudovite rezultate. Nikoli ni naš narod štel toliko in takih umetnikov, kakor v najnovejših časih. Na tisoče jih je, ki žive tjavdan v popolnem brezdelju leto, dva, in ne vidijo od nikjer groša, in vendar živijo, s svojimi družinami vred! . . . To je v resnici velika in čista umetnost . . .

II. prizor.

Osek.

Prvi delavec: Kaj vidim . . .

Drugi delavec: Gospod ravnatelj, vi tukaj? . . .

Osek: Z urednikom bi rad govoril.

Ivan: Tukaj sem.

Osek: Zadajič ste napisali v svojem listu, da je sedanja gospodarska kriza pogubna predvsem za delavstvo samo in da je v eminentnem interesu delavstva, da industrija prospeva in ne obratno.

Ivan: Napisal sem.

Osek: Uverjen sem tudi sam, da je v resnici tako. Kakor veste, smo morali tudi mi močno skrčiti svoj obrat in odpustiti skoro vse de-

lavstvo. Vsled izpremenjenih valutnih prillik smo morali stornirati nešteta naročila. Delali bi brez dobička ali celo v izgubo . . .

Ivan: Tako ste raje ustavili obrat in vrgli delavstvo na cesto, da se rešite morebitne izgube . . .

Osek: Naravno.

Ivan: Rešili ste obrat, odslovili ste delavstvo.

Osek: Naravno. Nismo mogli drugače.

Ivan: Izguba na zaslužku in na produkciji je bila s tem v stvari za splošnost še večja.

Osek: Za splošnost da, za podjetje, za akcionarje tega podjetja je bila v tem slučaju obustavitelj manjše zlo.

Ivan: Točno.

Osek: Vem, da interesi podjetja in interesi delavstva tudi v tem slučaju divergirajo, so pa vendar slučaj, ko se interesi kapitala in dela srečajo. Bilo bi sedaj na primer v interesu podjetja in delavstva, da skupno pritisneta na merodajne činitelje, da se kriza čimprej ukloni ter vpostavi v naših obratih prejšnja delavnost.

Ivan: Ali je bil to namen vašega poseta?

Osek: Da, prišel sem, da se pomenimo o možnosti takega skupnega nastopa.

Dalje prihodnjič.

ravnateljem. Zdi se, da se naše banke le nočejo povrniti k normalnejšemu računanju dobička za svoje akcionarje, upravne svetnike in ravnatelje. Bančnemu podrejenemu osebju so sicer že zdavnaj znižali plače, da se bo dodobrega zavedal vsak mesec in vsak dan, da so časi visoke konjunktore prišli, in bi se sedaj še socialno zavarovalnih dajatev radi odkrižali, sami pa nočejo popuščati na visokih obrestih in na visokih letnih dobičkih. Izgovor s konkurzi in krizami bankarstva je jalov, večina bank je bankrotirala vsled ponesrečenih spekulacij, katerih izgube ne bi mogle niti dvakrat višje obresti pokriti. V jastrebško poslovanje patriotskih jugoslovanskih bank, ki se žirirajo v javnosti kot izkoriščana jagnjeta, bo treba enkrat temeljito pogledati. Ob priliki se bomo dovolili objaviti o tem nekaj člankov in navesti nekaj števil. Zahtevamo strožjo državno kontrolo nad bančnimi zavodi.

Nekdaj in sedaj. V času oblastnih volitev smo v »Slovenec« skoro vsak dan čitali eno in drugo, tretje in četrto o razmerah v celjski mestni občini. Radi teh razmer je »Slovenec« v celjski kroniki zahteval od velikih županov, ministrov in vseh bogov peto in šesto, sedmo in osmo. Teden pred oblastnimi volitvami so klerikalci zahtevali deveto in deseto. Po celjski zmagi so rekli enajsto in dvanajsto, t. j. razpust občinskega sveta in volitve. Po vstopu v vlado pa, ko bi morali izreči in narediti trinajsto, pravijo, da čez noč se ne da vsega narediti, o vseh onih zahtevah pa molčijo kot grob ter sanjajo — menda tudi čez noč — o »čudnih zvezdah«, ki jih baje drugi pripravljajo za občinske volitve.

Slikar Ivan Vavpotič v Ljubljani je praznoval v pondeljek, dne 21. tm., petdesetletnico svojega rojstva. Vavpotič je izredno nadarjen in jako delaven umetnik. Med njegova dela spada tudi portret ljubljanskega župana s. dr. L. Periča, ki ga je dovršeno naslikal za mestno posvetovalnico.

Zopet smrtna nesreča v rudniku Trbovlje. V nedeljo je ogromna rudarska množica spremila k zadnjemu počitku, svojega smrtno ponesrečenega sodelavca Klugeja Ivana, kateri je postal žrtev brezmejnega izkoriščevanja. Nesreča se je dogodila na sledeči način: Ponesrečenec je bil zaposlen kot zavirač pri jamskem vlaku, ki ga vlačijo bencinska lokomotiva. Ker se je pa v drugi polovici šihite napolnilo toliko vozičkov, da ni več mogla ena lokomotiva odvažati polne in dovažati prazne vozičke, je jamski paznik zaukazal, naj se vzame v obrat še druga lokomotiva, ki še ni izprašan naj jo vodi Klugej, ki še ni izprašan vodja lokomotive, kar je po zakonu strogo prepovedano. Prvo lokomotivo je vodil izprašan vodja lokomotive in mu je paznik dodelil tudi zavirača. K drugi pa, ki jo je vodil ponesrečenec, ni bil dodeljen niti zavirač, tako da je bil popolnoma sam pri celem vlaku. V jamah se nahajajo na več mestih vetrovna vrata, ki služijo napeljanju zraka po določenih jamah. Ta vrata je treba odpirati in jih navadno odpira zavirač, ker pa tega ni bilo, jih je moral vodja lokomotive sam. Tako je tudi ponesrečenec sam šel odpirati vrata, pustil lokomotivo v obratu, katera ga je pritisnila s tako silo ob vrata, da je bil na mestu mrtev. V prejšnjem času, ko so se predpisi službeno policijskega reda še upoštevali, so bili pri vseh vratah nastavljeni mladi delavci, ki so jih odpirali in zapirali. Danes pa, ko rudarska oblast sploh ne vrši takozvane jamske inšpekcije, je naravno, da TPD ne gleda mnogo na varnostne naprave in tozadevne predpise. Saj je pač dobiček prvo, potem šele življenjske brezmejnega »antrajberije« sedaj pri TPD na dnevnem redu. Radovedni smo, kaj poreče k temu rudarska oblast, ali bo poklicala krivce na odgovornost ter ukrenila za nadalje, da se taki in enaki slučajni ne bodo več ponavljali. Ponovno pa zahtevamo, da se uvedejo v obratu jamski nadzorniki, ki morajo biti od delavstva izvoljeni in od rudnika neodvisni in ka-

terih odredbam se bo morala družba pokoravati. Edino na ta način je mogoče priti v okom vsem onim nedostatkom, ki danes zahtevajo toliko nedolžnih človeških žrtev.

Recitacijski večer. Dne 8. marca se bo vršil v dramskem gledališču recitacijski večer pesmi Srečka Kosovela. Sodelovali pa bodo ga. Mila Šaričeva, g. Slavko Jan in g. Ciril Debevec. Ker je čisti dobiček namenjen za izdajo Kosovelovih pesmi, opozarjamo že danes na to prireditve in apeliramo na vso kulturno javnost, da se je v dostojnem številu udeleži.

Športni klub »Svoboda« Ljubljana, vabi na svojo I. maškarado »Rdeča noč«, ki se vrši v soboto, dne 26. februarja 1927 v prostorih hotela »Tivoli« (Švicarija). Svira »Jazzband«. Vstopnina Din 10 za osebo. Začetek ob 8. uri. — Odbor.

Razdelitev skupin na letošnjem vzorčnem velesejmu od 2.—11. julija 1927 v Ljubljani. Uprava Ljubljanskega velesejma je sklenila blagovne skupine razdeliti po posameznih paviljonih sledeče, upoštevaje pri tem želje večine lanskeletnih razstavljalcev, ki si žele svoje stare razstavne prostore tudi za letošnji VII. vzorčni velesejem: Paviljon E: papirna industrija, grafika, kartonaža in pisarniške potrebščine, pohištvo in stanovanjska oprema, ostala lesna industrija, kemična industrija, kozmetika, živilska industrija. Paviljon F: strojna industrija, kovinski izdelki, avtomobili, dvokolesa, pneumatika, orožje. Paviljon G: izdelki iz železa in jekla, avtomobili, elektrotehnika in razsvetljava, poljedelski stroji in orodje, gasilsko in telovadno orodje, radio, glasbila. Paviljon H: trgovina, tekstilna industrija, tekstilna konfekcija, kožuhovina, perilo, čipke, veznine, keramika. Paviljon I: tekstilna industrija, tekstilna konfekcija, perilo. Paviljon K: umetnost. Paviljon L: Higijenska razstava. V izogib raznim reklamacijam in tehničnim težkočam, se naprošajo še vsi neprijavljeni razstavljalci, da nemudoma dopošljejo sejskemu uradu prijavnico z natančno navedbo želja, ki se bodo kolikor najbolj mogoče upoštevale.

Razstava Ljubljanskega vrtnarstva. Lanskoletna vrtnarska razstava na I. Pokrajinski razstavi v Ljubljani je vzbujala vesplošno zanimanje in občudovanje. Doseženi moralni uspeh je napolnil upravo Ljubljanskega velesejma v stike z najuglednejšimi ljubljanskimi vrtnarji v svrhu dogovora za prireditve II. vrtnarske razstave. Lanskoletni razstavljalci-vrtnarji so bili z doseženim uspehom popolnoma zadovoljni in so se zato tudi letos radevolje odzvali vabilu sejske uprave. Vrtarska razstava na Pokrajinski razstavi jeseni je že zasigurana. Svojo obvezno udeležbo so prijaviли že: Bajec, Ferant Anton, Herzman-sky Franc, Korsika Franja in Šimenc Paul. Ker so potrebne predpriprave že danes v polnem teku, smo sigurni, da bo letošnja prireditve lanskoletno, dobro izpadlo, nadkrilila. Zlasti se bo letos polagala pažnja na harmonično lice razstave in eksotično rastlinstvo. Seveda pa bo tudi revija domačega cvetja popolnejša in preglednejša.

Iz delavskega sveta.

Brezposelni navallili na francosko zbornico.

Dvatisoč brezposelnih delavcev je v Parizu demonstriralo pred parlamentom. Policija je potisnila demonstrante nazaj, toda 50 delavcev je le prodrlo v zbornico in zahtevalo dela. Na priporočilo delavskih poslancev so se demonstrantje mirno odstranili.

Na srdite interpelacije socialističnih in komunističnih poslancev je premijer Poincaré odgovoril, da je vlada proti temu, da bi se začela stabilizirati frank z zakonodajnim ukrepom. On hoče, da se prej ustanovi trgovska bilanca. Dejal je, da brezposelnost ni tako velika kot pravijo socialisti in komunisti; »samo« 56.000 delavcev je brez dela. Vlada začne z mnogimi javnimi deli v prid brezposelnim in bo povečala tudi iznos denarne podpore za brezposelne.

Socialisti v Franciji imajo nov dnevnik.

Po razkolih v socialističnih strankah, ki so nastali po drugi (boljševiški) ruski revoluciji in posebno po končani svetovni vojni, je izmed večjih socialističnih strank najbolj trpela francoska, ki je bila par let skoro v popolnem razsulu. V vesplošnem metežu se je novi val »radikalizma« v Franciji nasilno in z drugimi metodami polastil velikega socialističnega dnevnika »L'Humanité«, katerega je urejeval do svoje smrti veliki francoski socialistični mislec Jean Jaures. Z izgubo tega dnevnika je bila socialistična stranka Francije ob najefektivnejše orožje. Ustanovila je tednik »Populaire«, ki ga je do volitev leta 1924 vzdrževala z največjimi naporji, po volitvah pa ga je izdajala le dvakrat na mesec, ob enem pa sklenila delovati z vsemi močmi za ustanovitev dnevnika, ki je taki stranki, kakor je socialistična v Franciji, življenjsko potreben.

Francoska socialistična stranka je v šestih letih vzrasla s pogorišča tako močna, kakor ni bila še nikoli in je danes ena najjačjih strank v Franciji ter ena izmed največjih v socialistični internacionali.

Glavni urednik novega dnevnika, ki je pričel izhajati januarja t. l., je francoski socialistični voditelj Leon Blum. Oddelek za zunanje zadeve, vključujoč članke o svetovnem političnem položaju, urejuje sodrug Alexandre Bracke. Paul Faure, Delepine in Emil Kahn ter drugi so ostali člani uredniškega štaba. Z ustanovitvijo dnevnika »Populaire« sta prenehala socialistična tednika »Le Combat Social« in »La Correspondance Socialiste«, z namenom, da se vso agitacijo koncentrirajo za razširjenje dnevnika.

Uredniki »Nepszave« obsojeni na par sto let ječe.

Na Madžarskem je svoboda tiska že dolgo neznana. Kritika, ki je naperjena proti vladi in njenim posameznim članom, je kaznjiva, pa če je še tako upravičena in še tako v interesu države. Največji naval cenzure je naperjen proti socialističnemu dnevniku »Nepszav« v Budapešti. Uredniki in poročevalci tega lista so preganjani in mnogi so v ječi. Obsojeni niso samo na visoke zaporne kazni, ampak tudi na velike denarne globe. Poročevalec Szoeké je pred dvema letoma kritiziral ministrskega predsednika Bethlena in bil zato obsojen na veliko denarno globo. Vložil je priziv na višje sodišče, a bil v zlic temu vržen v ječo. »Nepszava« ima vsaki teden povprečno tri sodne obravnave in njen urednik ima že toliko zapornih kazni, da bi moral biti v ječi sto tri leta, predno bi bil prost. Ne samo, da ni dovoljeno kritizirati ministrov, ampak tudi njihovi sinovi so nedotakljive osebe.

Ker je ogrski državni zbor sestavljen tako, da odgovarja namenom vlade, in ker so se volitve vršile v znamenju terorja in je bilo delavstvu le malo kje mogoče kolikor toliko nemoteno izraziti svojo voljo na volilni dan, bodo socialistični poslanci sedanjega zbornico najbrže bojkotirali. Zavedajo se, da tudi Ogrska ne ostane vse čase torišče monarhističnih reakcionarjev, in da pride dan, ko bo delavsko ljudstvo obračunalo z vsemi, ki so mu ukradli civilne svoboščine in mu s tem onemogočili pot v blagostanje.

Angleški rudarski štrajk stane pol drugo milijardo.

Trgovski minister Philip Cunliffe Lister je dejal v parlamentu, da je stavka rudarjev stala Anglijo 300 milijonov šterlingskih funtov (pol drugo milijardo dolarjev).

Svoboda za denar.

Na različne načine se je že skušalo pobijati socializem in njegove nauke, najbolj originalno protisocialistično teorijo je pa »pogrontal« ameriški senator Heflin, ki pravi, da socializem ne more prinašati svobode — pač pa prinaša svobodo denar! Denar je svoboda! Tako pravi: Denar je potni list za prav-

lično deželo vsega. Ako imaš dosti denarja, imaš osebno neodvisnost, osebno svobodo, komfort — izkratka vse.

Rekli boste — pravi Heflin — da denar ne kupi sreče, talenta, lepote, notranjega miru in morda še česa. Je že res. Direktno ne. Sreča je osebna zadovoljnost. Vsak človek pa je drugače zadovoljen. Talent je prirojen. Ampak za drag denar lahko najameš talente, ki ti ustvarjajo vse, kar požeš. Tudi zdravje je do gotove meje na razpolago za denar, ravno tako ponarejena ličnost in zadnje čase celo umetna mladost. Da, ljubezen tudi.

Če imaš vse to, in če imaš poleg tega še zavest, da se ti ni treba nikogar bati — nikogar, absolutno nikogar — si svoboden. Denar, potni list, je lahko ukraden, prisleparjen, nakupičen na račun drugih — a kaj te briga, ti si svoboden! Sitneže odkupiš, policaja odkupiš, sodnika odkupiš — ti si svoboden.

Svoboda, demokracija stane denar. Koliko imaš? Povej mi, koliko imaš denarja, in povem ti, koliko si svoboden. — Tako pojmuje svobodo ameriški senator Heflin . . .

Carska ječa pretvorjena v muzej. Znana trdnjavka ječa Schlüsselburg na reki Nevi je pretvorjena v muzej in odprta občinstvu, da si ogleda grozne razmere zapornega življenja za časa carjev. Kamenita celica, v kateri je bil umorjen car Ivan VI., kakor tudi vse podzemne celice, v katerih so umrli znameniti politični jetniki v zadnjih stoletjih, so na ogled ljudstvu.

»Liga angleških narodov.« Znani ameriški časnikarski magnat Hearst je začel v svojih dnevnikih agitirati za »Ligo angleških narodov«, ki bo po njegovem mnenju najboljšje jamstvo za svetovni mir. V tej ligi naj bi bile Združene države, Kanada, Anglija, Južna Afrika, Avstralija in nova Zelandija.

Turške čete strle štrajk brodarjev. Okrog 5000 brodarjev v carigrjski tuki je zastavkalo. Sledil je konflikt s policijo, nakar je nastopilo vojaštvo, ki je streljalo na stavkajoče delavstvo. Sto stavkarjev je bilo aretiranih, nekaj ubitih in več ranjenih.

Boj za »žegnano vodo«. Olje v Mehiki je za kapitaliste v Ameriki »žegnana voda«, ki res nekaj zaleže. Ta »voda« nosi denar, na milijone dolarjev. Kapitalisti sicer ne morejo razumeti, zakaj je bog baš brezversko Mehiko tako obilno blagoslovil z »vodo« te vrste, ampak to vprašanje ni glavno. Ameriški kapitalisti imajo tako vero, da so po božjem pravu oni gospodarji vsake dežele, v kateri je kaj olja. Mehika sicer pravi, da ima svoje pravice. Radi ji verjamemo, da ima pravice. Kdo jih nima? Mehika je imela svoje pravice tudi pred desetimi, petdesetimi in sto leti. Ali vedno je bilo tako, da je Mehika imela le pravice, ameriški petrolejski kralji so pa imeli njeno olje. Čas je, da kralji dobe »pravice«, Mehika pa olje.

Iz stranke.

Vsem zaupnikom v Mariboru in okolici!

v nedeljo, dne 27. februarja 1927, ob 4. uri pop. bo v »Ljudskem domu« govoril s. Topalović, sedaj tajnik Mednarodnega urada dela v Ženevi o mednarodnem položaju s posebnim ozirom na Balkan in Daljni vzhod

v zvezi z nedavno obdržano sejo eksekutive socialistične Internationale v Parizu.

Kraj. org. SSJ Maribor.

Maribor.

Klerikalno pavovo perje. Nedeljski Slovenec poroča iz Maribora, da so se na magistratu na nekih odsekih sejah menili, kaj bi se vse sezidalo, če bi dala Delavska zbornica 2 milijona, Okrožni urad za zavarovanje in Pokojninski zavod po 1 milijon ali še več. Potem pa pravijo: Če le ne bodo socialisti zdaj nagajali, pa bodo vse to uredili in postavili, hiše za delavce in tudi nov Delavski dom. Mi

socialisti seveda ne bomo prav nič proti temu, da se z delavskimi davki, te delavce, ki se nimajo dovolj dobrih ki so jih doslej tiščali v Beogradu, za ali pa sploh nič stanovanj, sezidajo stanovanja in drugo. Toda ne uvidimo, kako pridejo klerikalci, zlasti njih poročevalci do tega, da se hočejo nekako pobahati: glejte vse to Vam hočemo dati mi, mi; ne pa oni, katerim ste pri zadnjih volitvah »dali zapupnico« in ki bodo temu morda še nagajali. Tako pravijo, in o tem jasno dokazujejo, da bi se hoteli zdaj na ta način prikupiti delavcem, tudi že za prihodnje volitve. Delajo pa tako, kakor da so sami segli v svoj globoki žep in težko žrtev prinesli na mizo, okoli katere sede delavci. Imajo pa prav, ko priznavajo, da se je dozdej za delavska stanovanja dalo toliko kot nič. Toda temu je lahko od pomoči sedaj, ko sede tudi SLS poslanci v vladi in če boste vsaj sedaj res kaj storili, nas bo zelo veselilo.

Odprto zasedanje oblastne skupščine v Mariboru. Skupščina mariborske oblasti, sklicana s kraljevim ukazom na dan 23. febr. 1927, se sestane tega dne ob 8. uri dopoldne k svojemu prvemu zasedanju v porotni dvorani mariborskega okrožnega sodišča.

Usoda steklega človeka iz št. Lenarta. Oni kmet iz št. Lenarta, o katerem smo zadnjič poročali, je bil potem prepeljan z vlakom, v službenem vozu (!) v Celje. Med potjo pa, v bližini Slov. Bistrice je od muk umrl. Pomagati mu ni več bilo, ker je bil ugriznjen od lastnega psa že okrog božiča, pa je vse zanemaril, čeprav je vedel, da je bil pes, ki so ga že tedaj ustrelili, stekel. Umrl, Svešek, po imenu, zapuščal ženo in 3 otroke. Priporočali bi oblasti, zlasti pa Pasterjevemu institutu, da v dotični vasi ozir: v hiši umrlega, ugotovi, ali ni morda še kaka možnost, da bi se nevarnost obolenja za steklino razširila. V takih podeželskih krajih je še celo treba, da se ljudstvo pouči, da bo tudi zaupalo Pasterjevemu zavodu in njih pomoči, ker imajo mnogi o tem zavodu čudno, vsekakor pa nejasne pojme.

Vabilo na maskerado, ki se bo vršila, dne 26. februarja 1927, v gostilni »Mesto Ptuj«, na Tržaški cesti. Svira priljubljena godba na lok. Čisti dobiček je namenjen za brezposelne delavce Splošne stavbene družbe. Začetek ob 19. uri. Konec zjutraj. Vstopnina Din 5. — Odbor.

Pri mariborski Borzi dela je delo na razpolago: 35 viničarjem, 2 vrtničarjem, 1 sedlarju, 2 pekoma, 1 kočijažu, 6 vajencem (krojaške, ključničarske in pekavske obrti), 28 kmečkimi deklam., 4 sobaricam, 11 služkinjam, 12 kuharicam, 1 pletilki, 2 vzgojiteljicam, 4 varuškam, 3 postrežnicam, 2 delavkama, 1 perici, 1 natararici in 1 gospodinjici.

Celje.

Ford in marksizem. Kakor smo že poročali, je Ljudska univerza priredila predavanje o Fordu, ki se je spremenilo v dolge litanje proti marksizmu in sicer tako tendenciozno, da je bil predavatelj, kakor smo slišali, celo od strani meščanskih krogov na to opominjan. Tudi nam prihajajo od več strani vprašanja, češ, kako je bilo sploh mogoče, da je Ljudska univerza tako predavanje dopustila in »koliko je za to od Forda dobila«. Na ta vprašanja seveda ne moremo odgovoriti, pač pa sporočamo, da bomo od naše strani re-

agirali na omenjeno predavanje z javnim predavanjem in diskusijo o marksizmu, socializmu in »fordizmu«, ki se mu drugače pravi tudi kapitalizem in ki se bo vršilo prve dni meseca marca pod okriljem celjske podružnice »Svoboda«. Predaval bo sodrug dr. Tuma iz Ljubljane, ki je pooblastil »Svobodo«, da vabi na javno diskusijo o gornjih vprašanjih tudi meščanske kroge, posebno pa one gospode, ki so s čudovito hladnokrvnostjo skušali postaviti marksizem v podstrešje, Forda — kapitalizem — pa v deveta nebena. Delavstvo pa naj za to predavanje že sedaj agitira.

»Delavska politika« se v Celju prodaja v trafiki Franc Fraile v Prešernovi ulici.

Nesreča na odru. »Krekova mladina« je v nedeljo priredila v Narodnem domu igro »Graničarji«. V prizoru kjer igralci rabijo puške je en igralec proti nasprotniku ustrelil tako neprevidno, da so ga izstrelki slepe patrone zadeli v obraz in bo revež bržkone zgubil obe očesi.

Trbovlje.

Volitve v oblastno skupščino so marsikateremu politikarju zavihnile nos in je dobil precejšnjega mačka, ki ga ni mogel takoj »skurirati«. Posebno generalštab bertonotcev je ves iz sebe, ker so pač sigurno računali, da dobe v Laškem srežu mandat in so se jim še oni volilci, ki so jih pred volitvami s tem tolažili, takoj po njih razkropili in je večina pristopila v našo stranko, ter s tem obsodili njih razbijaško delo. Da bi jih pa vendar še nekaj pridržali, so se iznašli na neki konferenci, na katero jih je prišlo reci in beri celih 8, da se vsaj teh osem zedini. Na koncu pa so satirali trikrat tak baronski živijo, da se je bertonotčina popolnoma razjedila.

Postopanje raznih priganjačev pri Trb. prem. družbi presega že vse meje. Delavci se kaznujejo na stvarih, katerih niso zakrivali, to pa radi tega, da razni nacionalni napihnjenci ne padejo v nemilost pri mednarodnem kapitalu. Da navedem samo eden slučaj tega škandaloznega postopanja, ki se je dogodil na zapadnem obratu. Dva polagalca cevi so dodelili k delu v jami, ki ga imata izvršiti isti dan, kar jima je zaukazano tudi vestno izvršiti. Pol ure od njihovega delovnega kraja pa je vsled streljanja počila cev. Isti kraj obišče tudi inženjer in naznani v pisarni, ker je počila cev in da iz nje piha zrak. Nadpaznik pa kratkomalo vzame svinčnik in napiše onim dvema, ki sta pol ure od tega kraja na delu, kamor sta bila od istega paznika poslana, vsakemu po 30 Din kazni. Ko sta se pa potem proti temu v pisarni pritožila, da nista odgovorna za celo jamo, ako se kje kaj pokvari, ker ne smeta zapustiti kraja, kjer se jima je delo odkazalo. Paznik pa kratkomalo izjavi: »Bosta pač drugič vedela!« Torej delavec mora kazni že poprej plačati, predno je sploh prestopel za grešil. Nato pripomni še paznik, da samo postopata in sploh nič ne delata. Mi pa vemo, da TPD nima nobenega delavca, ki ne bi imel svojega dela in ne bi bil potreben, ima pač veliko priganjačev, ki so nepotrebni, ker delavci že itak preveč delajo. Ako ne bi delali, bi ne bilo takšne produkcije. Saj iz pisarne pač ne pride nobenega premoža na separacijo. V tem se javno zrcali ljubezen naših narodno mislečih ljudi do svojih bratov Jugoslovanov, kar oni pri vsaki priliki tako radi naglašujejo. V res-

nici pa ni večjih tiranov slovenskega delavca, kot so ti. In vse to v korst polnim malham mednarodnega kapitala.

Hrastnik.

»Svoboda« in njeno delovanje. V času vseh mogočih pregrupacij javnega življenja, tedaj ko se mnogo govori in piše o vseh stvarih sindikalnega in političnega življenja, vrši svojo smotreno delovanje kulturna organizacija »Svoboda«. Proletarska mladina, ki je za svojo dedščino sprejela revolucionarne nauke in tradicije, vrši svojo kulturno delo. Niz predavanj, ki so se prošlega leta vršila, in otvoritev dramatične šole, je že ob svojem rojstvu dovolj jasno pokazalo, da se hrastniška mladina zaveda vseh svojih tradicij, svojih življenjskih dolžnosti za veliki osvobodilni boj socializma, socialistične kulture. Kaj zato, če sovražniki še tako kriče in izzivajo na revanžo, proletarska mladina bo s svojo kulturno organizacijo znala vedno kljubovati vsem napadom in še posebno onim, ki prihajajo iz znane patronance. — »Svoboda« ne pozna strankarskih očitkov, ona mora biti svetišče vseh resno mislečih marksistično orientiranih elementov. Zato pravimo tem potom vsem, ki skupno delajo v organizaciji, vsem sodrugom in sodružicam: Edino »Svoboda« bo znala stopati po poti uresničenja socialistične kulture. — Rdeči korespondent.

Šoštanj.

Častna izjava, objavljena v št. 12 »Delavske Politike«, podpisana po Antonu in Frančiški Rožič, se nanaša na obtožbo člana gospodarskega odseka konzumnega društva sodruka Antona Arzenškega v Šoštanju.

Pred približno 2 letoma se je ustanovil pevski odsek požarne brambe, v katerem je bilo videti pravo življenje in so ga bili vsi občani veseli. Pevcev je bilo prilično 18—20. Od vaje do vaje se je lepše razvijal, kar naenkrat pa je začel pešati in zdaj ga že ni več. Na zadnjem občnem zboru so predlagali nekateri razpust odseka, kar pa je z večino glasov odbito, nakar smo se nadeli, da se bodo vaje zopet redno pričele. Pa zopet nič. Kje tiči vzrok, ne vem. Najbrže vtistih, ki malo delajo in le kritizirajo. Tega bi bilo treba prizadete odvaditi, drugače bodo ušli še ostali, ki imajo kaj pevskega talenta. Treba samo stvarno na delo, ako pa ne bo nič, se drugič oglašim in privedem prav krivce na dan. — Član pož. brambe Šoštanj.

Zagorje ob Savi.

Redni občni zbor naše »Svobodine« podružnice se bo vršil dne 6. marca s poročilom vseh funkcionarjev, volitvijo novih odbornikov itd. v »Zadružnem domu« ob 5. uri popoldne.

Lesce.

SMRJ, podružnica v Lescali, je razposlala meseca aprila 1926 na vse kovinarske in druge strokovne podružnice bloke za nabiranje prispevkov za zgradbo delavskega doma v Lescali. Ker nam pa mnogo podružnic do danes še ni poslalo obratuna ali pa vrnilo blokov, naprošamo, da nam prizadete podružnice

vrnejo bloke in obračunajo denar, če je pa le mogoče, naj gledajo, da vse razprodajo. — Prodajajo naj se bloki sedaj le po 1 Din, ne pa po 5 Din, kakor je označeno. Ako so jih pa podružnice že kaj razprodale po 5 Din, naj nam to tudi sporočijo in zraven pripišejo, koliko je bilo listkov razprodanih po 5 Din. — Odbor.

Fala.

Podružnica kovinarjev na Fali priredi v soboto, dne 26. februarja 1927 občni zbor v gostilni Tomelj ob 17. uri s sledečim dnevnim redom: 1. a) Poročilo predsednika, b) blagajnika, c) kontrole. 2. Volitev novega odbora. 3. Razno. — Ker je stvar važna, se vljudno vabijo vsi člani kakor tudi nečlani k obilni udeležbi. — Odbor.

Ruše.

Naša Del. kulturna org. »Svoboda« nam je priredila za 20. tm. predpustno veselico s petjem, godbo in običajno zabavo. Pri tej priliki so nas posetili tudi sodruzi iz Maribora, in sicer pevsko društvo »Frohinn« in mešan zbor pevskega odseka »Svobode« in večje število drugih sodrugov in sodružic in telovadcev iz Maribora. Posebno oblagodanili so nas pevski zbori, kateri nam ostanejo v trajnem spominu in za kar jim najlepša hvala. Cel večer je potekel v najboljši slogi in veselem razpoloženju, tudi mnogih naših domačih prijateljev in prijateljic, tako da par očitno nahujskanih razgrajčev ni moglo priti na svoj račun. Zato se opravičeno govori, da tako lepe, zabavne prireditve še Ruše letos niso imele, kljub temu da imamo kar vsak teden javljene različne zabave. — d.

Delavci in poljedelci na deželi, ki so postali isti zdaj 21 let stari, ali še niso bili iz drugih razlogov vpisani v volilne imenike naj se sedaj v februarju pobrigajo, da jih vpišejo. Na deželi jih vpisujejo te dni v občinskih pisarnah. Prinesite delavske knjižice ali domovinski list seboj! Zdej je še čas za volilno pravico!

Listnica uredništva. Sodr. M. Ljubljana, prosim, pošljite takoj tisti oklic, ker ga nismo še prejeli in čakamo nanj.

Za tiskovni sklad: Iz Hrastnika: S. Malovrh 10, s. Zibret namesto »Napreju« Delavske Politike 5 Din. Iz Trbovlja: S. Teran 1, 5 Din, Markovič V. H. 2 Din, Šviga Viktor 4 Din, Pernek Jakob 2 Din, Pavelšek Karl 2 Din, Jerman Janko 4 Din, Možina Jakob 10 Din, Škerjanc F. 10 Din, neimenovan 2 Din, Krušič I. 2 Din, Juriavec F. 10 Din, Korinšek B. 10 Din, Fori Jože 10 Din. — Iskerna hvala. — Sodruzi posamej!

Kino.

KINO »DIANA«, STUDENCI.

Od srede 23., do vključno petka, 25. tm. »Velika krivica«, cirkuški film z lepoticami Mary Wilson v glavni vlogi. V krasni inscenaciji tega filma se nam prikazuje najrazličnejše prizore iz razuzdanih aristokratskih krogov — kri pere sramoto — ljubezenski dogodki na parobrodu — prireditve v cirkusu s smrtonosnim padcem konja-dirkača — nočni napadi na deklice — torej dogodek za dogodkom, ki drže gledalca v stalni napetosti radi izida teh dogodkov.

Pride: »Pirati ljepotice«, kriminalno-socialni film proti trgovini z dekleti. Konkurencija lepotic. Ta film se predvaja mesto filma Charlie Chaplin, kateri ni pravočasno prispel.

PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJAČEV

R. Z. Z. O. Z. V MARIBORU, RUŠKA CESTA ŠT. 5

se priporoča za izdelovanje obleke za dame in gospode po meri. — Lastna zaloga češkega in angleškega sukna vseh vrst. — Solidna postrežba.

Zbirajte za tiskov. sklad!

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38 Telefon 324

Prodajalne v Stomškovi ulici šte. 2 in na Glavnemu trgu šte. 18.

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Oglajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.